

HISTORIE ROUDNICE

Obsah:

- 1) Název Roudnice
- 2) Nejstarší osídlení
- 3) Osídlování Roudnice
- 4) Roudnické tvrze
- 5) Roudnice a její držitelé
- 6) Osobnosti
Zdislav Mnich, Matěj Chvojka, Jan Matějka, bratrancei Veverkové
- 7) Zajímavé letopočty a události
- 8) Patnáct roudnických zastavení

Název Roudnice

Kdy a kým byla obec založena není známo. Pravděpodobně byl jejím zakladatelem Rudný (nebo Roudný), jeho potomci se nazývali Růdníci, odtud pak název Roudnice.

Nejstarší osídlení

Je možné jej položit do mladší doby kamenné a do doby bronzové (2 500 – 1500 př. n. l.).

Osídlování Roudnice

Osídlování probíhalo ve 14. století. Noví osídlenci byli českého původu. První známá kolonizace Roudnice byla provedena Anežkou z Třebechovic, zvanou též z Roudnice.

Roudnické tvrze

Podle Augustýna Sedláčka stávala tvrz roudnická směrem k Homyli ve vzdálenosti dva tisíce kroků od vesnice (asi „Horka“). Zde se nalézala jedna z roudnických tvrzí. Druhé tvrziště bylo dle místního podání u statku Václava Morávka, na poli zvaném „Na Turyni“. Tvrz snad byla dobře opevněná a vztahoval se k ní název Turyň. Zanikla a nezůstaly po ní žádné stopy. Pověst se zmiňuje o rytířích Turkyňových, kterým měla tvrz patřit.

Roudnice a její držitelé

První zmínka o Roudnici pochází z r. 1384.

1384 – držitelem Roudnice Beneš z Riesenberka

1395 – osídlování (kolonizace) – Anežka z Třebechovic

1400 – Roudnici drží Markvart z Jeřic (měl dva syny – Jana z Roudnice a Zdislava Mnicha)

1421 – držitelem Jan z Roudnice

1436 – Roudnici drží Zdislav Mnich, zvaný „Sokol z Roudnice“

1438 – tvrz vypálena Jetřichem u Miletínka

1457 – Soběslav z Miletínka

1481 – držitelem Roudnice Martin Bořek z Hrádku

1492 – Martin Radikovský z Hrádku

1513 – Roudnici kupuje pán na Pardubicích Vilém z Pernštejna

Roudnice se stává součástí panství Pardubického, se kterým sdílela další osudy.

Osobnosti

Zdislav Mnich – „Sokol z Roudnice“ – 15. stol.

Držitelem Roudnice s tvrzí byl kolem r. 1436 Zdislav Mnich. Pro jeho válečnické umění byl nazýván „Sokolem z Roudnice“. V roce 1436 se zásluhou kněze Ambrože stal hejtmanem husitského Hradce Králové. Následující rok ale uzavřel mír s králem Zikmundem a otevřel mu hradecké brány. Nato byl z Hradce Králové vypuzen. Jeho roudnickou tvrz dobyl a vypálil r. 1438 Jetřich z Miletínka. Sídlo patrně nebylo již obnoveno a o vesnici vedlo spory více majitelů.

Matěj Chvojka 1755 – 1791

Jméno Chvojka se v Roudnici vyskytuje v mnoha popisných číslech, neboť zde vzniklo několik větví Chvojkova rodu. Do čp. 20/21 přišel rod Chvojků v roce 1751. V roce 1755 se zde narodil Matěj Chvojka.

Část zápisu v matrice kostela v Libčanech: „... 1. 3. 1755 pokřtěn jest Matěj Chvojka, vlastní syn Jana Chvojky a manželky Doroty...“

Matěj Chvojka byl chatrného zdraví, otec ho proto dal na studia a zajistil mu výměnek. Díky pobytu na studiích byl dobrým řečníkem, mluvil německy a latinsky.

Roku 1775 vypukly selské bouře. 22. 3. 1775 dorazil do Roudnice proud vzbouřených sedláků od Náchoda. Chvojka byl postaven do čela vzbouřenců, aby za ně vyjednával s vrchností. Povstání bylo u Chlumce nad Cidlinou vojskem potlačeno a Chvojka vězněn. Připisuje se mu autorství básně „Lamentace o té selské rebelii“. Pro nápadnou podobu s Josefem II. měl přezdívku „Selský císař“.

Zápis v matrice libčanského kostela o úmrtí Matěje Chvojky: „29. 1. 1791 zemřel Matěj, syn po nebožtíku Janu Chvojkovi, chalupníku z Roudnice čp. 21 na souchotiny, mládenec 43 let starý“. (Věk uveden chybně, má být 36 let.)

Osobnost Matěje Chvojky je historicky neprobádaná, kolem jeho působení vedou historikové spory.

Literatura: Josef Petráň: Rebelie

Josef Svátek: Sedláci u Chlumce

Karel Michl: Selské bouře na Hradecku

Jan Matějka (Ján Matiejko) 1838 – 1893

Své rodové kořeny má v Roudnici významný polský malíř Ján Matiejko. V čp. 18 se narodil jeho otec František Matějka, který působil v polském Krakově jako učitel hudby. Zde se oženil a jedním z jeho dětí byl syn Jan, který měl geniální malířský talent. Po absolvování Akademie výtvarných umění maloval historická plátna. V roce 1885 věnoval moravskému Velehradu obraz věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Jeho dílo ho proslavilo po celé Evropě.

Bratraci Veverkové – vynálezci ruchadla

Jméno Veverka je v Roudnici zmiňováno v šesti popisných číslech v různých letech:

čp. 44	1620 – 1674
čp. 38	1630 – 1759
čp. 31	1649 – 1714
čp. 21	1670 – 1677
čp. 47	1677 – 1681
čp. 9	1713 – 1758

Děd bratraců Veverkových – Jan Veverka – koupil v r. 1713 grunt čp. 9 v Roudnici. Zde Veverkové hospodařili do r. 1758, kdy odešel tehdejší majitel Jiřík Veverka do Rybitví u Pardubic. Jeho vnuci, bratraci Václav a František Veverkové sestrojili v Rybitví v r. 1827-28 ruchadlo zvané „veverče“.

Zajímavé letopočty a události

- 1515 – z tohoto roku je zachován nejstarší roudnický urbář (sem byly zapisovány povinnosti poddaných vůči vrchnosti)
- 1660 – po 30leté válce obec zpustošena, domy opuštěny, pole neobdělaná, z tohoto roku zachována Berní rola (obsahuje zápisy o výměře obhospodařované půdy, popis usedlostí, místních živností a řemeslníků)
- 1743 – z tohoto roku je zachována kniha „Robotní povinnosti panství pardubického“ (rozpis roboty potažní a pěší)
- 1765 – postaven domek pro místní chudé (pastouška) na dolním konci čp. 45 - dnes Dům služeb
- 1770 – rozdělení na Horní Roudnici a Dolní Roudnici
 - zavedena popisná čísla
 - postaven barák čp. 50 – zde se vyučovalo v zimních měsících (Havelkovi)
- 1800 – postaven barák určený k vyučování dětí čp. 56 (později hostinec Na Kopečku)
- 1831 – postaven křížek v Horní Roudnici
- 1843 – postaven křížek v Dolní Roudnici
- 1847 – vysázení lip u křížků (přežily 150 let)
- 1849 – patentem ze 4. března zrušena robota na Pardubicku, tím i v Roudnici
- 1853 – spojení Horní a Dolní Roudnice v jednu obec
 - úřední zákaz žebroty
- 1855 – postavena „pastouška“ (domek pro chudé) na horním konci (na místě čp. 66)
 - postaven „jeřábek“ na horním konci (dřevěná zvonice, odstraněna 2010)
- 1858 – vyplacen první plat kantorovi v Roudnici
- 1863 – obnovení křížků
- 1865 – hromadný archeologický nález bronzových předmětů „Na Horkách“
- 1873 – ve škole zapsáno 156 žáků
- 1875 – stavba a otevření školy
- 1880 – stavba silnice v obci

- 1881 – počet obyvatel 1012 přítomných a 36 na čas nepřítomných
- 1882 – počet dětí školou povinných 182
- 1884 – v čp. 56 zřízen hostinec – později „Na Kopečku“
- 1885 – zavedena trojtřídká (189 zapsaných žáků)
- 1887 – budování kamenných mostů přes potok
- 1889 – zaznamenána poslední přípřež v Roudnici
- 1890 – počet obyvatel 959, zapsáno 186 žáků
- 1894 – z nařízení c.k. místodržitelství zřízen Sbor dobrovolných hasičů v Roudnici se sídlem v Roudnici
- 1897 – založen hřbitov
- 1900 – před r. 1900 postavena hasičská zbrojnice
- 1919 – na státní silnici na hranicích Roudnice a Lhoty pod Libčany se zastavil na své cestě do Hradce Králové prezident T. G. Masaryk, byl zde slavnostně uvítán
- založena Tělovýchovná jednota Sokol Roudnice
- 1920 – 864 obyvatel (dle sčítání lidu)
- sázení 4 lip v zahrádce u pomníku (lípa Svobody, Komenského, Masarykova a Legií)
- 1921 – odhalen pomník obětem 1. světové války
- 1923 – založeno místní spořitelni a záložní společenstvo „Kampelička“ (název podle zakladatele Fr. Cyrila Kampelíka)
- 1924 – pořízena Kronika obce (vázaná v kůži), zápisy zpětně od r. 1918, první kronikář Vincenc Charbuský
- 1926 – ustavení hasičského sboru v Roudnici (zápis v obecní kronice o ustavující schůzi)
- 1927 – započato s regulací vody u Hubenic (na ni navazuje regulace vody v Roudnici)
- založeno Sdružení chovatelů hospodářského zvířectva
- 1928 – regulace potoka v obci s použitím betonových desek firmy Holínka z Roudnice
- ustaven přípravný výbor pro postavení Chvojkova domu
- 1929 – pořízena vodní nádrž pod „Kopečkem“, ukončena regulace potoka
- velká Chvojkova slavnost v Roudnici– účast z celých východních Čech
- 1930 – zavedena elektrika do školních tříd
- zřízení obecní knihovny, pravidelné půjčování knih
- 1931 – budování vodní nádrže před čp. 90
- zbudování mostních vah – před čp. 1 a čp. 20
- hasičskému sboru předána nová motorová stříkačka
- 1932 – soupis hospodářského zvířectva v obci: 644 ks hovězího dobytka, 687 vepřového, 117 koní, 164 koz
- živnosti v obci: 3 hostince, 3 obchody smíšeným zbožím, 2 řeznictví, 2 krejčovství, 1 cementářská, 1 truhlářská, 2 kolářské, 1 obuvnická, 2 kovářské, 4 prodejny tabáku, strojírna na hospodářské stroje bratří Šimůnků
- 1939 – objevena sídlištní jáma na poli F. Kalvody
- 1940 – zbudována věž na sušení hadic u hasičské zbrojnice
- 1942 – postaveny dřevěné lávky přes luka do Puchlovic
- 1945 – stavba letiště na polích „Za Humny“

- 1946 – 36 rodin odešlo osídlovat pohraničí (asi 200 lidí)
- 1947 – otevřen zemědělský útulek
- založen Svaz české mládeže (50 členů)
- 1948 – zbudována silnice do Puchlovic
- Místní národní výbor přestěhován do čp. 45 (Dům služeb)
- 1950 – založena odbočka Československého červeného kříže (ČSČK), měla 80 členů
- přestavba školy,
- založena Lidová myslivecká společnost, měla 12 členů
- 1951 – nález kamenné sekery na poli p. Probošta
- 1952 – založeno Jednotné zemědělské družstvo Roudnice
- 1955 – ustaven Divadelní kroužek Osvětové besedy v Roudnici
- 1956 – v obci zaveden místní rozhlas
- 1960 – zavedení jednotné pouti pro oba konce Roudnice na druhou neděli v červenci
- 1964 – v obci založena organizace Svazarm (měla 20 členů)
- 1965 – založen filmový a fotografický kroužek v obci, počátky filmové a fotografické kroniky obce
- otevřen hostinec U Formana (po rekonstrukci hospody U Matějovských)
- první vítání občánků v Roudnici (trvá bez přerušení do současnosti)
- 1966 – zbudování a otevření divadla v přírodě, pojmenováno po roudnickém rodákovi Matěji Chvojkovi na „Chvojkovo divadlo“
- 1968 – první sjezd rodáků a přátel Roudnice, zajišťoval Místní národní výbor, Jednotné zemědělské družstvo a ČSPO (hasiči)
- 1973 – výstavba prodejny potravin
- 1975 – nález šesti historických nádob při stavbě rodinného domu u Levinských
- 1976 – zrušena Základní škola v Roudnici
- 1977 – otevřena Mateřská škola v Roudnici
- 1981 – Místní národní výbor přestěhován do budovy bývalé základní školy
- 1985 – první rekonstrukce hasičské zbrojnice
- 1988 – větrná smršť, na roudnických návších padlo 103 topolů (24. července)
- 1995 – kabelizace elektřiny v obci
- budování vodovodu
- 1998 – zbudována asfaltová dráha na Starém hřišti
- začal vycházet místní Zpravodaj (25.3.1998)
- 1999 – zbudována víceúčelová sportovní plocha v areálu V Lesejčku, postaveny nové kabiny k fotbalovému hřišti
- 2000 – zánik Jednotného zemědělského družstva (30. 11. 2000)
- 2003 – plynofikace obce
- převzetí erbu a praporu obce v Parlamentu ČR starostou Martinem Bitvarem
na praporu i na erbu je uprostřed umístěn snop obilí, po stranách dvě sklopené radlice, obojí charakterizuje Roudnici jako obec ryze zemědělskou
- archeologický průzkum okolí Roudnice
- 2004 – první rozsvěcení vánočního stromu

- 2005 – sjezd rodáků a přátel Roudnice
- 2006 – archeologické nálezy „Na kopcích“ při těžbě štěrkopísku
- 2008 – „15 roudnických zastavení“ – informace s prohlídkou obce
- 2010 – vysvěcení nových pískovcových zvoníc
- 2011 – druhá přestavba hasičské zbrojnice
- počátek revitalizace lipových alejí a návší, nová výsadba stromů, liniová výsadba podél hlavní komunikace, výsadba v okolí zvoniček
- 2012 – rekonstrukce hasičské zbrojnice a otevření hasičského minimuzea
- založen remízek u vodárny (podél cesty od obecního úřadu Na Horka)
- 2013 – výstavba minihřiště s umělým povrchem v areálu V Lesejčku
- 2014 – výsadba 52 nových stromů na veřejném prostranství
- 2015 – soutěž Vesnice roku – cena hejtmana Královéhradeckého kraje za vedení knihovny v obci, postup o ocenění knihovny v celostátním kole